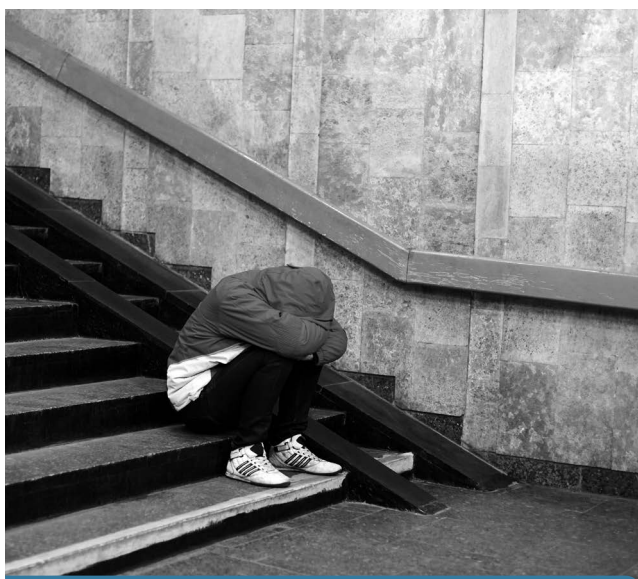

Niet-zichtbare beperkingen en verward gedrag

Position Paper

Verward gedrag heeft niet altijd te maken met psychiatrische problematiek; er kan ook sprake zijn van een niet-zichtbare beperking als een niet-aangeboren hersenletsel (NAH), autisme (ASS) of een lichte verstandelijke beperking (LVB). Voor een adequate aanpak is daarom kennis van deze beperkingen essentieel. MEE biedt hiervoor instrumenten aan. Daarnaast zet MEE zich in voor meer aandacht voor niet-zichtbare beperkingen bij verward gedrag.

Rol nietzichtbare beperking bij aanpak verward gedrag

- Niet-zichtbare beperkingen en het daaruit voortkomend gedrag kunnen - al dan niet terecht - als verward worden aangezien. Vaak is er eerder sprake van 'vermeend verward gedrag'.
- Een tijdige herkenning van NAH, LVB en/of ASS en weten daarmee om te gaan, kan escalatie van 'verwarde situaties' voorkomen.
- Bij een combinatie van een niet-zichtbare beperking met verward gedrag is het goed te weten hoe te handelen om een gepaste benadering, zorg en ondersteuning te kunnen bieden.

Van de groep mensen, die verward gedrag vertonen, heeft waarschijnlijk een aanzienlijk deel LVB, NAH en/of autisme

Harde cijfers zijn er niet, wel indicaties:

- In Nederland heeft 13,5% van de bevolking een IQ van onder de 85. Omdat deze mensen meer kans hebben op het vertonen van verward gedrag, zal dit percentage binnen de groep 'mensen met verward verdrag' nog hoger zijn.
- Percentages boven de 30% voor LVB in de justitieketen zijn zeer waarschijnlijk¹.
- Van de gevangenispopulatie heeft 25% met zekerheid traumatisch hersenletsel (NAH), waarschijnlijk ligt dit percentage nog hoger².
- MEE levert in heel het land honderden crisisdiensten per jaar voor haar cliënten die in escalerende situaties terecht komen. Ongeveer 60% van hen heeft een LVB, 10 tot 15% autisme en 10 tot 15% NAH (peiljaar 2015).

¹ Rapport "Prevalentie licht verstandelijke beperking in het justitiedomein", (Hogeschool Leiden, Hendrien Kaal, 13 mei 2016)

² Markant, 2017

Voor zowel uitvoerende professionals als voor beleidsmakers

Het kunnen herkennen van niet-zichtbare beperkingen als NAH, LVB en autisme en weten hoe deze mensen te benaderen, is met name belangrijk bij

- de directe omgang met personen met (mogelijk) verward gedrag door professionals in het sociaal domein;
- het opstellen van beleid voor, en het organiseren van, een effectieve aanpak van mensen met verward gedrag. Hierbij gaat het om het formuleren van de randvoorwaarden voor het adequaat kunnen handelen in acute situaties, maar ook om het bieden van een goede nazorg en het voorkomen van acute situaties.

Meer aandacht voor niet-zichtbare beperkingen bij verward gedrag

MEE pleit voor een landelijk gecoördineerde regionale communicatie, gericht op het genereren van meer aandacht voor niet-zichtbare beperkingen bij mensen met (vermeend) verward gedrag om zo de aanpak voor deze mensen te verbeteren. MEE gaat daartoe graag in gesprek met regionale en landelijke stakeholders'.

Meer informatie

Op www.mee.nl/academie vindt u meer informatie over de in deze position paper besproken instrumenten van MEE.

Voor vragen:

- Dominique van Toorn | programmamanager MEE NL
E-mail: d.v.toorn@mee.nl
- Of neem contact op met de MEE-organisatie in uw regio via 0900 -999 8888.

Over MEE en MEE NL

MEE is expertisepartner bij leven met een beperking, in het bijzonder bij het herkennen van en omgaan met mensen met een lichte verstandelijke beperking, autisme en/of niet-aangeboren hersenletsel.

MEE biedt cliëntondersteuning, training aan cliënten en professionals, en ondersteunt werkgevers bij inclusief ondernemen. MEE NL is de coöperatieve vereniging van 20 regionale MEE-organisaties, samen vormen zij een landelijk dekkend netwerk.

Instrumenten voor professionals

MEE heeft met regionale en landelijke samenwerkingspartners een aantal tools opgezet voor professionals, die beroepshalve te maken hebben met mensen die verward gedrag vertonen.

Deze instrumenten vergroten op een laagdrempelige manier de kennis en vaardigheden voor het omgaan met mensen met een niet-zichtbare beperking, die verward gedrag vertonen.

Training

Speciaal voor professionals, werkzaam in de wijk (zoals wijkagent, wijkverpleegkundige, balimedewerker, doktersassistente, sociaal beheerder, huismeester, ambulancepersoneel etc.) heeft MEE een e-learning: 'Niet-zichtbare beperkingen beter in beeld'.

Deze e-learning vergroot de kennis over niet-zichtbare beperkingen in relatie tot verward gedrag, en geeft concrete adviezen voor communicatie en omgang. Daarnaast organiseren wij regionaal ook klassikale trainingen op dit gebied.

Handreiking en checklist

Onder regie van de gemeenten werken lokale ketenpartners op meerdere domeinen samen aan een sluitende aanpak van mensen met verward gedrag. MEE heeft hiervan de initiatieven geïnventariseerd, die zich richten op niet-zichtbare beperkingen gecombineerd met verward gedrag. De bevindingen hebben we verwerkt tot een handreiking en checklist voor lokale en regionale betrokkenen, zoals (openbare) geestelijke gezondheidszorg, de veiligheidsketen (politie, justitie, reclassering, handhaving), zorg- en welzijnsorganisaties. Met deze handreiking en checklist kunt u nagaan of de door u gekozen benadering voldoende rekening houdt met mensen met niet-zichtbare beperkingen. En u kunt zich laten inspireren door initiatieven, gericht op mensen met NAH, LVB en/of ASS.

De handreiking en checklist kunt u downloaden via www.mee.nl/checklist-aanpak-mensen-met-verward-gedrag-en-niet-zichtbare-beperkingen

Persona's: de verhalen van Kevin, Jordy en Anne

Kenniscentrum Vilans en MEE hebben persona's opgesteld van personen met NAH, LVB en ASS en verward gedrag. Dit zijn aan de praktijk ontleende beschrijvingen van de belangrijkste kenmerken van de doelgroep. De persona's van Kevin (NAH), Jordy (LVB) en Anne (ASS) brengen de doelgroep tot leven en geven deze letterlijk een gezicht. De persona biedt professionals beter inzicht in de leefsituatie en de vragen van mensen met een niet-zichtbare beperking. Het geeft de professional in de wijk gelegenheid zijn of haar acties af te stemmen op deze mensen en daarmee om te gaan.